

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 49.210/1
VAN 17 FEBRUARI 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 26 januari 2011 door de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van amendement "bij het ontwerp van decreet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen", heeft het volgende advies gegeven:

STREKKING VAN HET AMENDEMENT

Het regeringsamendement dat om advies wordt voorgelegd heeft betrekking op het voorontwerp van decreet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, op 16 december 2010 advies 48.974/1 heeft gegeven. Het amendement strekt ertoe om aan het voorontwerp drie artikelen toe te voegen die wijzigingen aanbrengen enerzijds in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92) (zie hoofdstuk 4 'Onroerende voorheffing', artikel 11) en anderzijds in het Wetboek der successierechten (hoofdstuk 5 'Successierechten', artikelen 12 en 13).

Op de inhoud van de wijzigingen wordt hierna, bij het onderzoek van de tekst, nader ingegaan. Bij gebrek aan een specifieke regeling inzake de inwerkingtreding, zullen de nieuwe bepalingen van kracht worden de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

Het is onduidelijk of de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) overleg heeft gepleegd over het ontwerp.

Krachtens artikel 11, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen dient de SERV door de Vlaamse Regering verzocht te worden om sociaal-economisch overleg te plegen over alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben. Dat overleg resulteert in een standpunt van de Raad dat aan de Vlaamse Regering wordt meegedeeld.

Uit de aan de afdeling Wetgeving voorgelegde stukken blijkt niet dat dit overleg heeft plaatsgehad. Als dat klopt, zal het ontwerp alsnog aan de SERV moeten worden voorgelegd. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van dat overleg nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, voor een nieuw onderzoek aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 11

Artikel 11 strekt ertoe om, met betrekking tot de onroerende voorheffing, in artikel 354 WIB 92 het woord « drie » telkens te vervangen door het woord « vijf ». Daardoor wordt de in dat artikel vastgestelde navorderingstermijn met twee jaar verlengd. De wijziging heeft ook tot gevolg dat de onderzoekstermijn, die voortvloeit uit artikel 333, tweede lid WIB 92, wordt verlengd.

De gemachtigde heeft in dit verband verklaard dat het de bedoeling is om de reeds verstreken termijnen te doen herleven, zodat bijvoorbeeld de onroerende voorheffing verbonden met het aanslagjaar 2007 nog zal kunnen worden nagevorderd tot in 2011.

Nieuwe rechtsregels krijgen in beginsel onmiddellijk toepassing¹. De aan de orde zijnde bepalingen in verband met verjaringstermijnen zullen derhalve vanaf de tiende dag na de bekendmaking ervan toepasbaar zijn. Onmiddellijke toepassing is echter niet hetzelfde als retroactieve toepassing. Indien de termijn voor belastingheffing verstreken is op het ogenblik waarop de nieuwe verjaringstermijn van kracht wordt, zal navordering niet meer mogelijk zijn.

De decreetgever kan echter afwijken van het algemeen rechtsbeginsel van de niet-retroactiviteit. Indien het inderdaad de bedoeling is om de reeds verstreken termijnen te doen herleven, dan zal een uitdrukkelijke overgangsbepaling in die zin aan het ontwerp moeten worden toegevoegd.

Het Grondwettelijk Hof is van oordeel dat de terugwerkende kracht van wetbepalingen, die van die aard is dat zij rechtsonzekerheid in het leven kan roepen, enkel verantwoord kan worden wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang². Dat betekent dat voor de retroactieve toepassing van de nieuwe regel een deugdelijke verantwoording voorhanden zal moeten zijn, die door het Grondwettelijk Hof kan worden getoetst.

1 P. POPELIER, *Toepassing van de wet in de tijd*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, nr. 56.

2 Zie bijvoorbeeld Grondwettelijk Hof, nr. 129/2007, 17 oktober 2007, B.12.1.

Gelet op het ontbreken van een specifieke overgangsbepaling en van een verantwoording ervoor in de toelichting bij het amendement, kan de Raad van State, afdeling Wetgeving, zich hier niet verder over uitspreken.

Artikel 12

1. Artikel 12 wijzigt de regeling voor de waardering van de financiële instrumenten opgenomen in artikel 21, III, van het Wetboek der successierechten. In de huidige tekst wordt de term « effecten » vervangen door de ruimere omschrijving « financiële instrumenten », zoals gedefinieerd in artikel 2 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

In de ontworpen bepaling zal, wanneer voor de eerste keer melding wordt gemaakt van de wet van 2 augustus 2002, het volledige opschrift van de wet van 2 augustus 2002 dienen te worden vermeld. In de daaropvolgende bepalingen kan worden volstaan met een verwijzing naar "dezelfde wet".

2. De huidige objectieve maatstaf van de prijscourant wordt gehandhaafd voor in de prijscourant opgenomen financiële instrumenten waarvan de verhandeling op Belgische gereguleerde markten en Belgische multilaterale handelsfaciliteiten is toegelaten, « voor zoveel de noteringen van de prijscourant beantwoorden aan een gemiddelde (slot)koers genoteerd gedurende de maand waarvoor deze opgemaakt wordt » (ontworpen artikel 21, III, 1°, eerste lid). De aangevers van de successie hebben de keuze om de effecten te waarderen volgens de prijscourant van de maand volgend op het overlijden of volgens één van de drie daaropvolgende prijscouranten (ontworpen artikel 21, III, 1°, tweede lid).

Voor in het buitenland genoteerde financiële instrumenten of in België genoteerde financiële instrumenten die niet in de prijscourant zijn opgenomen, zal de belastbare waarde worden vastgesteld aan de hand van de gemiddelde slotkoers gedurende de maand volgend op de maand van het overlijden (ontworpen artikel 21, III, 2°, eerste lid). In dit geval hebben de aangevers van de successie de mogelijkheid om de effecten te waarderen volgens de gemiddelde slotkoers gedurende de drie daaropvolgende maanden (ontworpen artikel 21, III, 2°, tweede lid).

De prijscourant is opgemaakt op grond van de koersen die werden toegepast tijdens de maand voorafgaand aan zijn publicatie; de prijscourant « welke werd bekendgemaakt binnen de maand die volgt op de maand van het overlijden » (ontworpen 1°) heeft dus betrekking op de noteringen in de maand van het overlijden. In de tweede hypothese (ontworpen 2°) wordt daarentegen uitgegaan van de noteringen in de maand volgend op de maand van het overlijden. Ook de keuzemogelijkheid verschilt: in de eerste hypothese kan gekozen worden voor « een van de drie daaropvolgende prijscouranten », terwijl de tweede hypothese slechts de keuze laat voor één alternatief, nl. de gemiddelde slotkoers « gedurende de drie daaropvolgende maanden ».

Gelet op het gelijkheidsbeginsel rijst de vraag waarom ook in de tweede hypothese niet kan worden gerefereerd aan de koersen in de maand van overlijden, en waarom niet eveneens de keuze gelaten wordt voor één van de drie daaropvolgende maanden.

3. De structuur van het ontworpen eerste lid van artikel 21, III, 2°, is niet geheel duidelijk. Daarom wordt ter overweging gegeven om die bepaling te stellen als volgt:

« Voor financiële instrumenten toegelaten tot verhandeling op buitenlandse gereguleerde markten als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 6°, van dezelfde wet en buitenlandse multilaterale handelsfaciliteiten als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 4°, van dezelfde wet, en voor financiële instrumenten toegelaten tot verhandeling op Belgische gereguleerde markten als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 5°, van dezelfde wet en Belgische multilaterale handelsfaciliteiten als bedoeld in artikel 2, eerste lid, 4°, van dezelfde wet, welke niet zijn opgenomen in de prijscourant, volgens de gemiddelde ... »³.

Artikel 13

Artikel 13 vervangt in artikel 55bis, § 3, van het Wetboek der successierechten de woorden « het Vlaamse Gewest » telkens door de woorden « de Europese Economische Ruimte ». Hierdoor zal, voor zover aan de andere voorwaarden voldaan is, de vrijstelling van successierechten voor maatschappelijke rechten in een vennootschap in het kader van de financiering en de realisatie van serviceflatgebouwen of woningcomplexen met dienstverlening mogelijk zijn voor vennootschappen die hun maatschappelijke zetel hebben in de Europese Economische Ruimte (EER) en die de ingezamelde gelden besteden aan projecten op het grondgebied van de EER.

³ Ook in het ontworpen eerste lid van artikel 21, III, 1°, dient te worden verwezen naar het eerste lid, 4°, of 5°, van artikel 2 van de wet 2 augustus 2002.

Doordat ook in artikel 55*bis*, § 3, eerste lid, 4°, van het Wetboek der successierechten de betrokken woorden worden vervangen, zal die voorwaarde voortaan luiden: « de ingezamelde gelden besteden aan projecten, verspreid over het volledige grondgebied van de Europese Economische Ruimte ».

Daarmee wordt gesuggereerd dat er een verplichting is om de projecten waarin wordt geïnvesteerd, te spreiden over het volledige grondgebied van de EER. Vraag is of het wel de bedoeling is een verplichting in die zin op te leggen.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX,	assessoren van de
	L. DENYS,	afdeling Wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer F. VANNESTE, auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

A. BECKERS

M. VAN DAMME